

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. a) Mitä altruismilla tarkoitetaan? (2 p.)
b) Toimivatko ihmiset koskaan aidosti altruistisella tavalla? (4 p.)
2. Miten filosofia edistää hyvää elämää ja hyvän yhteiskunnan syntymistä? Voit käyttää alla olevaa lainausta hyväksesi.

”Koska UNESCO:n tarkoituksena on palvella ihmiskunnan älyllistä ja moraalista yhtenäisyyttä, sen perustehtävänä on edistää tietoa kokonaisuudessaan. Avoimessa, syrjintää vailla olevassa ja moniarvoisessa tietoyhteiskunnassa filosofialla on oma oikeutettu paikkansa. Sen opettaminen yhdessä muiden yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden kanssa on olennainen tehtävämme.”

(käännös)

Koichiro Matsuura teoksessa *Philosophy: A School of Freedom*. UNESCO 2007

3. Onko mahdollista, että moraaliväitteet ovat tosia?
4. Immanuel Kantin mukaan valehtelevä on aina väärin. Oletetaan, että rosvo vaatii sinua paljastamaan pankkikorttisi turvakoodin. Tuntuu itsestään selvältä, että sinulla on lupa valehdella. Miten valehtelemisen kieltä kyettäisiin tässä tapauksessa uskottavasti perustelemaan?
5. a) Mihin perustuu käsitys siitä, että luonnontiede tuottaa aitoa tietoa todellisuudesta? (5 p.)
b) Miksi tällaista tieteenfilosofista käsitystä kutsutaan? (1 p.)
6. Kuvaile ja arvioi filosofian historian perinteisiä jumalan olemassaolon todistuksia.
7. NykYTEKNIikka mahdollistaa ihmisten tarkan valvonnan esimerkiksi kameroiden avulla, puhelinpaikannuksella ja sähköpostia tarkkailemalla. Arvioi seuraavan päättelyn pätevyyttä esimerkiksi hyötynäkökohtien ja yksilöoikeuksien kannalta:
 - Valvonta on helppo toteuttaa ja se lisää turvallisuutta yhteiskunnassa.
 - Vain sellaiset ihmiset, joilla on jotakin salattavaa, vastustavat valvonnan lisäämistä.
 - Valvontaa vastustavia mielipiteitä ei siis tarvitse ottaa huomioon.
 - Siksi on perusteltua väittää, että valvonnan lisääminen on suotavaa.

8. Millä tavalla laillisuus lisää yhteiskunnallista vapautta? Voit käyttää alla olevaa lainausta hyväksesi.

”Laillisuus liittyy ilmeisestikin läheisesti vapauteen. Sen voi todeta tarkastelemalla oikeusjärjestyksen käsitettä ja sen läheistä kytkeytymistä säännöllisyydeksi käsitetyn oikeudenmukaisuuden määrääviin sääntöihin. Oikeusjärjestys on julkisten sääntöjen pakottava järjestys, joka on osoitettu rationaalisille ihmisille. Sen tarkoitus on säännellä heidän käyttäytymistään ja tarjota kehys ihmisten yhteistoiminnalle yhteiskunnassa. Silloin kun säännöt ovat oikeudenmukaisia, ne antavat pohjan oikeutetuille odotuksille. Ne luovat perusteen ihmisten keskinäiselle luottamukselle ja vastalauseelle, jos odotukset jäävät toteutumatta. Jos tällaisten vaateiden perustat ovat epävarmat, silloin ovat myös ihmisten vapaudet rajoiltaan epävarmat.”

John Rawls, *Oikeudenmukaisuusteoria*
(*A Theory of Justice*, 1971; suom. Terho Pursiainen 1988)

- +9. Ranskan suuren vallankumouksen tunnus oli vapaus, veljeys ja tasa-arvo. Pohdi vapauden ja tasa-arvon suhdetta, merkitystä ja arvottamista yhteiskuntaelämässä. Ota huomioon vapauskäsitteen eri merkitykset ja yhteiskuntamuotojen moninaisuus.
- +10. Ajattelun tiedollisiksi hyveiksi sanotaan kriittisyyttä, selkeyttä, johdonmukaisuutta, ristiriidattomuutta, kattavuutta ja järjestelmällisyyttä. Miksi nämä hyveet ovat arvokkaita, ja miten ne toteutuvat tietoyhteiskunnassa?